

Helsingin hallinto-oikeudelle

Valitus Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 16.2.2024 tekemästä päätöksestä UUDELY/16050/2023

Me allekirjoittaneet ICOMOSin Suomen osasto ry, Helsinki-Seura ry, Kruununhaan asukasyhdistys ry, Suomen Kulttuuriperinnön Tuki ry ja Rakennustaiteen Seura ry valitamme ja haemme muutosta Uudenmaan ELY-keskuksen otsikkokohdassa mainittuun päätökseen. Päätös koskee rakennusperintölain nojalla tekemääme suojeluesitystä Valtioneuvoston linnan sisäpihalla sijaitsevan niin sanotun painotalon suojelemiseksi rakennusperintölain mukaisesti. Kohteen kiinteistötunnus on 91-1-1-4, rakennustunnus 1030176212 ja rakennus sijaitsee osoitteessa Snellmaninkatu 1 Helsingin kaupungissa. Vaadimme, että ko. päätös UUDELY/16050/2023 on lainvastaisena kumottava ja asia palautettava ELY-keskukselle painotalon suojelemiseksi.

ELY-keskus toteaa valituksenalaisessa päätöksessään, että kohde on valtakunnallisesti merkittävä. Painotalolla ja siihen kytkeytyvällä siivellä on ELY-keskuksen mukaan kiistaton rakennus- ja kulttuurihistoriallinen arvo ja se on rakennusperintölain 2 §:n tarkoittama kohde. Painotalon historiasta, suojelusta ja säilymisen uhkatekijöistä saatu runsaasti lisäselvityksiä ja uutta tietoa ELY-keskuksen 7.6.2022 tekemän suojelupäätöksen (UUDELY/10762/2021) jälkeen.

ELY-keskus viittaa 7.6.2022 tekemäänsä päätökseen ja katsoo, että suojelukysymystä tulee punnita ja harkita yleisen edun näkökulmasta. Kuten päätöksessä myös todetaan, on korttelissa vireillä asemakaavan muutos (nro 12799), joka mahdollistaisi painotalon korvaamisen uudisrakennuksella. Asemakaavan muutoksen tarvetta on nimenomaan perusteltu tarpeella saada poistaa Valtioneuvoston linnan voimassa olevan asemakaavan (nro 8980) suojelu painotalon osalta ja siten mahdollistaa pihan täyttävä suuri uudisrakennus. Tilanne on yksiselitteisesti se, että rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) soveltamisalan edellytykset täyttyvät ja ovat käsillä.

Päätöksen lainvastaisuus

ELY-keskuksen päätös on selkeästi rakennusperintölain vastainen. Rakennusperintölain 1 §:n 1 momentin mukaan lain tavoitteena on turvata rakennetun kulttuuriympäristön ajallinen ja alueellinen monimuotoisuus, vaalia sen ominaisluonnetta ja erityispiirteitä sekä edistää sen kulttuurisesti kestävää hoitoa ja käyttöä. Suomen perustuslain 20 §:n mukaan vastuu muun muassa kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Valtiota ei ole siinä asetettu eri asemaan.

Museoviraston mukaan Valtioneuvoston linnalla on keskeinen merkitys Suomen suuriruhtinaskunnan ja tasavallan hallintorakennuksena Suomen poliittisessa ja hallinnollisessa historiassa. Painotalolla on rakennusperintölain 8 §:n tarkoittamaa valtakunnallista merkitystä. Painotalo edustaa osaltaan 1800-luvulla voimakkaasti kehittynyttä osaamista rautarakenteiden käytössä.

Painotalolla on merkitystä erityisesti osana vaihteittain rakentunutta Valtioneuvoston linnaa, mutta myös itsenäisenä rakennuksena muun muassa keskushallinnon painotoimintaan liittyvän historiansa sekä rakennustekniikkansa vuoksi.

Viitaten muun muassa Senaatti-kiinteistöjen ja valtioneuvoston kanslian lausuntoihin, kielteistä suojelupäätöstä perustellaan sillä, ettei painotalo mahdollista valtioneuvoston ja ministeriöiden toimimista Valtioneuvoston linnan korttelissa. ELY-keskus ei avaa eikä kyseenalaista Senaatti-kiinteistöjen ja valtioneuvoston kanslian turvallisuusperustetta. Turvallisuusnäkökohdat ovat se ”yleinen etu”, jonka perusteella painotalo voidaan uhrata vastoin rakennusperintölain selkeitä kriteerejä, joissa ei mainita turvallisuutta.

Turvallisuusargumentti jää auki ja vaille perusteluita, koska siihen vedoten eivät painotalon purkua ajavat tahot eikä myöskään heitä myötäilevä ELY-keskus esitä mitään tarkempaa, millaiset yksilöidyt turvallisuusnäkökohdat pakottavat painotalon uhraamiseen uudisrakentamisen tieltä. ELY-keskuksen päätöksessä viitataan sovellettavina oikeusohjeita kuitenkin ainoastaan rakennusperintölain säännöksiin. Turvallisuus ei niissä säännöksissä eikä rakennusperintölaissa ylipäätään esiinny. Valittajien mielestä ei voi olla lainmukaista, että yleinen etu päätöksen perusteena jätetään täysin perustelematta. Suojeluesityksen tehneet ja päätöksestä valittavat seuravat on jätetty tältä osin arvailujen varaan. Tilanne on kestävä. Salaisina pidettävillä turvallisuusyllä perustellaan ratkaisua ilman että niitä käytäisiin edes yleisellä tasolla läpi, jotta muut kuin em. tietoihin oikeutetut voisivat niitä ja niiden painoarvoa arvioida. Valtiolla ole erityisasemaa rakennusten omistajana myöskään rakennusperintölaissa.

ELY-keskuksen päätös on myös maankäyttö- ja rakennuslain vastainen. Laissa edellytetään kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamista, kulttuurihistoriallisten kohteiden ja ympäristöjen säilyttämistä sekä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisten RKY-kohteiden vaalimista.

ELY-keskuksen päätös rikkoo samalla useita sellaisia kansainvälisiä sopimuksia, joihin Suomi on sitoutunut. Rakennusperintölain perustelumuiotissa todetaan: Rakennusperinnön ulottuvuuksia ja sen kohteiden arvottamisperusteita tulee verrata ennen kaikkea Euroopan neuvoston rakennustaiteellista perintöä käsittelevään, Suomessa voimassa olevaan yleissopimukseen sekä Euroopan neuvoston sitä jatkaviin ja täydentäviin suosituksiin (hallituksen esitys sivu 16).

Päätös on myös ristiriidassa valtioneuvoston hyväksymien arkkitehtuuripoliittisen ohjelman 2022–35 ja kulttuuriperintöstrategian 2023–30 kanssa.

Yhteenveto

Uudistaen 5.11.2023 tekemässämme lainmukaisessa suojeluesityksessä esittämämme vaadimme Uudenmaan ELY-keskuksen 16.2.2024 tekemän päätöksen kumoamista lainvastaisena. Toisin kuin ELY-keskus väittää, tulisi päätös, mikäli sitä ei kumota, muodostamaan ennakkoratkaisun. Yksilöimättömillä turvallisuusperusteilla voitaisiin jatkossa mikä tahansa valtakunnallisesti merkittävä rakennus jättää suojelematta ja mahdollistaa rakennusperintölain tavoitteiden totaalinen sivuuttaminen ilman että sivuuttamisen perusteita tarvitsisi millään lailla todentaa.

Vaadimme myös, että meille korvataan hallinto-oikeuden päätöksestä meille määrättävä oikeudenkäyntimaksu. Perusteena on ELY-päätöksen lainvastaisuus. Yhdymme lisäksi valituksen liitteenä olevaan erilliseen selvitykseen, jossa käydään läpi rakennusperinnön näkökulmasta valituksen kohteena olevan päätöksen epäjohtonmukaisuuksia.

Helsingissä 6.3.2024

Marianne Lehtimäki
puheenjohtaja
ICOMOS:in Suomen osasto ry

Jussi Heinämies
puheenjohtaja
Suomen Kulttuuriperinnön Tuki ry

Martti Helminen
hallituksen puheenjohtaja
Helsinki-Seura ry

Leena Nousiainen
puheenjohtaja
Kruununhaan asukasyhdistys ry

Esa Laaksonen
puheenjohtaja
Rakennustaiteen Seura ry

Timo Tuomi
varapuheenjohtaja
Rakennustaiteen Seura ry

Kaikkien yhdistysten kotikunta Helsinki. Yhdistysten yhteystiedot:

ICOMOSin Suomen osasto ry, PL 535, 00101 HKI. sihteeri@icomos.fi

Helsinki-Seura ry, Runeberginkatu 6b B 20, 00100 HKI. toimisto@helsinkiseura.fi

Kruununhaan asukasyhdistys, pj Leena Nousiainen, Mariankatu 17 lt 6, 00170 HKI.
puheenjohtaja@krunikka.fi

Rakennustaiteen Seura ry, Kasarmikatu 24, 00130 HKI. rakennustaiteenseura@gmail.com

Suomen Kulttuuriperinnön Tuki ry, pj Jussi Heinämies, Oikokatu 6–8 B 00170 HKI.

Liitteet:

1. ELY-keskuksen päätös UUDELY/16050/2023
2. Todistus päätöksen tiedoksisaantipäivästä
3. (a 1-3 - e 1-3) Valittajina olevien yhdistysten (1) päättävien elinten kokospöytäkirjaotteet, (2) säännöt, (3) nimenkirjoitusoikeus
4. Valituksen kohteena olevan päätöksen epäjohtonmukaisuuksia